

Centrālā statistikas pārvalde

2020

20-024-000

Informatīvais apskats

INOVĀCIJAS UZŅĒMĒJDARBĪBĀ 2016.- 2018. GADĀ

Lai iegūtu informāciju par uzņēmumu inovatīvām darbībām, katru otro gadu Latvijā tiek veikts apsekojums par inovācijām uzņēmējdarbībā iepriekšējo trīs gadu periodā.

Dati par inovatīvi aktīvo uzņēmumu skaitu attiecas uz laiku no 2016. līdz 2018. gadam, savukārt dati par inovatīvi aktīvo uzņēmumu apgrozījumu, strādājošo skaitu un izdevumiem inovācijām uz 2018. gadu.

Inovatīvs uzņēmums ir uzņēmums, kas pārskata periodā ieviesa vismaz vienu produktu (preci vai pakalpojumu) vai uzņēmējdarbības procesa (tirgdarbības, organizatorisko vai procesa) inovāciju.

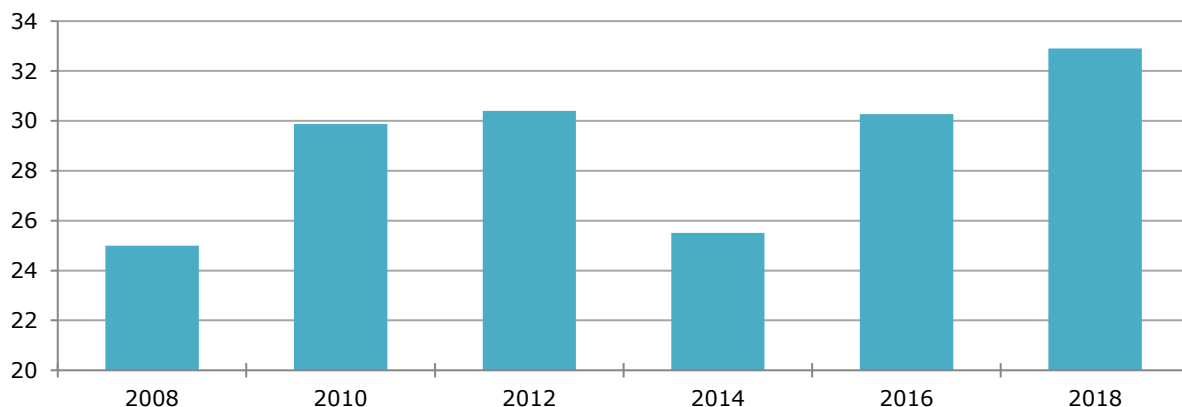
Inovatīvi aktīvs uzņēmums – uzņēmums, kas pārskata periodā ir ieviesis vismaz vienu produkta (preces vai pakalpojuma) vai uzņēmējdarbības procesa (tirgdarbības, organizatorisko vai procesa) inovāciju un/vai ir veicis inovatīvas darbības, tostarp pārtrauktas inovatīvas darbības, vai inovatīvās darbības, kas joprojām turpinās.

Inovatīvas darbības – visi zinātniskie, tehnoloģiskie, organizatoriskie, finansiālie un komerciālie pasākumi, kuru faktiskais vai vismaz plānotais rezultāts ir inovāciju īstenošana. Inovatīvās darbības ietver arī pētniecību un attīstību, kas nav tieši saistīta ar kādas konkrētas inovācijas izstrādi.

Apsekojuma dati rāda, ka 2016. – 2018. gadā bija 1 558 inovatīvi aktīvi uzņēmumi, un, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu (2014. – 2016. gads), to īpatsvars palielinājās par 2,6 %.

Vismaz vienu produkta un vienu uzņēmējdarbības procesa inovāciju ieviesa 39,3 % uzņēmumu, bet 7,3 % uzņēmumu veica inovatīvas darbības (tostarp pārtrauktas inovatīvas darbības vai inovatīvas darbības, kas joprojām turpinājās). No inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopskaita tikai produktu inovācijas ieviesa 13,9 % uzņēmumu, bet tikai uzņēmējdarbības procesa inovācijas - 39,5 % uzņēmumu.

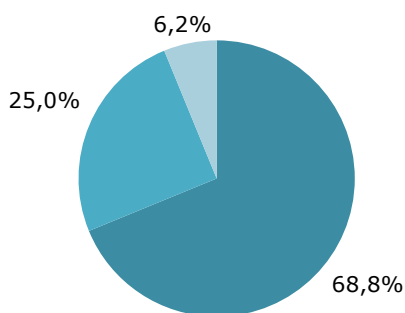
Inovatīvi aktīvo uzņēmumu īpatsvars Latvijā
(% no uzņēmumu kopskaita)

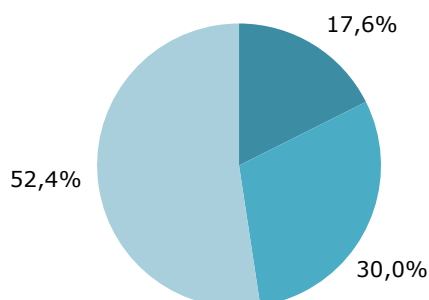
1. INOVATĪVI AKTĪVO UZŅĒMUMU PAMATRĀDĪTĀJI

	Inovativu aktīvo uzņēmumu skaits 2016.–2018. g.	Inovativu aktīvie uzņēmumi, % no attiecīgās grupas uzņēmumu kopskaita	Nodarbināto skaits inovatīvajos uzņēmumos 2018. g. (tūkst.)	Nodarbināto skaits inovatīvajos uzņēmumos, % no attiecīgās grupas nodarbināto kopskaita	Inovativu aktīvo uzņēmumu apgrozījums 2018. g. (milj. eiro)	Inovativu aktīvo uzņēmumu apgrozījums, % no attiecīgās grupas apgrozījuma kopskaita
Pavisam	1 558	32,9	138,1	55,5	19 492,2	59,7
Pēc strādājošo skaita						
10–49	1071	28,6	24,2	31,0	3 307,4	31,0
50–249	390	45,3	41,5	50,6	8 564,3	66,2
250+	97	74,8	72,4	81,6	7 620,5	84,1
Rūpniecība	761	37,7	67,2	58,2	7 532,3	70,1
Pēc strādājošo skaita						
10–49	453	31,3	10,5	33,2	836,0	43,3
50–249	255	50,6	27,6	55,7	2 865,1	65,7
250+	53	82,0	29,1	85,2	3 831,2	86,1
tajā skaitā apstrādes rūpniecība	690	39,4	57,5	59,7	5 750,3	68,8
Pēc strādājošo skaita						
10–49	411	32,8	9,5	35,1	670,5	43,8
50–249	233	52,5	25,2	57,7	2 393,1	64,5
250+	46	84,3	22,8	89,1	2 686,7	86,2
Pakalpojumi	797	29,3	70,9	53,2	11 959,9	54,5
Pēc strādājošo skaita						
10–49	618	26,9	13,7	29,6	2 471,3	28,3
50–249	135	37,9	13,9	42,9	5 699,3	66,4
250+	44	67,9	43,3	79,4	3 789,3	82,2

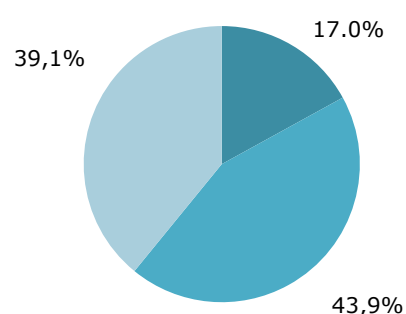
Inovativu aktīvo uzņēmumu īpatsvars sadalījumā pēc uzņēmuma lieluma 2016. – 2018. g.

Nodarbināto īpatsvars inovatīvajos uzņēmumos sadalījumā pēc uzņēmumu lieluma 2018. g.

Inovativu aktīvo uzņēmumu apgrozījums sadalījumā pēc uzņēmumu lieluma 2018. g.

■ 10-49 strādājošie   ■ 50-249 strādājošie   ■ 250+ strādājošie

2. INOVATĪVIE UZŅĒMUMI SADALĪJUMĀ PĒC INOVĀCIJU VEIDA

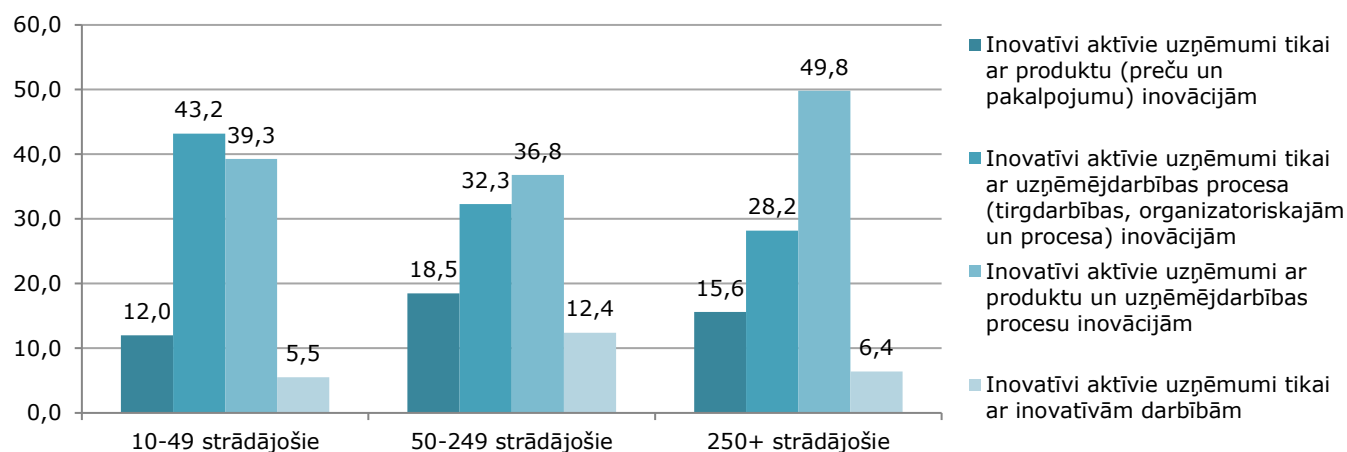
(% no inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopskaita attiecīgajā grupā)

	Inovatīvi aktīvie uzņēmumi tikai ar produktu (preču un pakalpojumu) inovācijām			Inovatīvi aktīvie uzņēmumi tikai ar uzņēmējdarbības procesa (tirgdarbības, organizatoriskajām un procesa) inovācijām		
	Uzņēmumu skaits 2016.–2018. g.	Strādājošo skaits 2018. g.	Apgrozījums 2018. g.	Uzņēmumu skaits 2016.–2018. g.	Strādājošo skaits 2018. g.	Apgrozījums 2018. g.
Pavisam	13,9	12,8	9,3	39,5	37,4	44,1
Pēc strādājošo skaita						55,4
10–49	12,0	12,8	8,0	43,2	43,9	
50–249	18,5	18,2	8,9	32,3	31,6	55,8
250+	15,6	9,7	10,4	28,2	38,4	25,9
Rūpniecība	16,2	17,6	15,0	34,7	29,8	28,7
Pēc strādājošo skaita						
10–49	13,2	16,0	12,2	38,6	38,4	47,3
50–249	20,4	21,0	19,4	29,9	28,7	28,7
250+	21,0	14,9	12,3	24,8	27,7	24,7
tajā skaitā apstrādes rūpniecība	16,7	18,8	17,7	32,8	22,4	26,2
Pēc strādājošo skaita						
10–49	14,1	17,1	14,9	36,2	64,1	38,1
50–249	20,1	20,9	21,6	29,3	11,2	31,2
250+	22,0	17,3	14,9	19,8	0,0	18,7
Pakalpojumi	11,7	8,3	5,8	44,2	44,6	53,7
Pēc strādājošo skaita						
10–49	11,1	10,3	6,6	46,6	48,2	58,2
50–249	15,1	12,6	3,6	37,0	37,5	69,4
250+	9,4	6,3	8,5	32,1	45,7	27,2

39,3 % uzņēmumu no inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopskaita attiecīgajā grupā ieviesa vismaz vienu produkta (preču vai pakalpojuma) un vienu uzņēmējdarbības procesa (tirgdarbības, organizatorisko un procesa) inovāciju. 49,8 % uzņēmumu no inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopskaita attiecīgajā grupā veica tikai inovatīvas darbības.

Inovatīvie uzņēmumi sadalījumā pēc inovāciju veida un uzņēmumu lieluma

(% no inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopskaita attiecīgajā grupā)

3. IZDEVUMI INOVĀCIJĀM UZŅĒMUMOS AR PRODUKTU UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS PROCESU INOVĀCIJĀM 2018. GADĀ

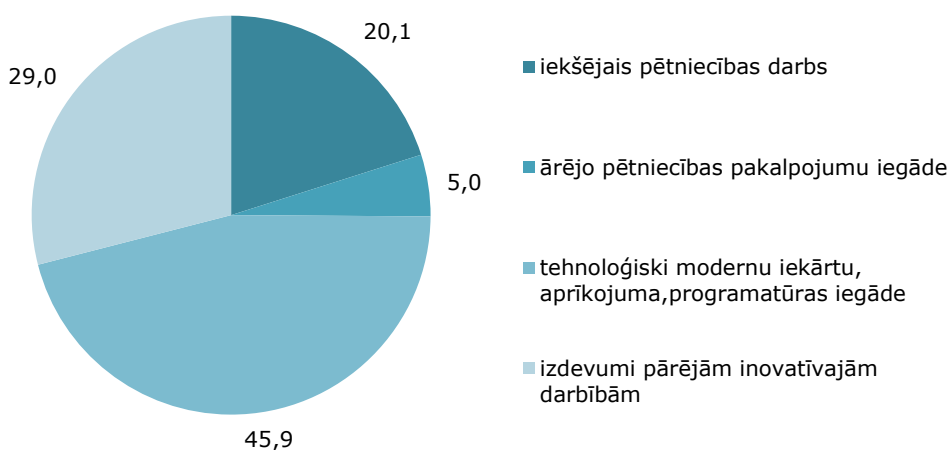
2018. gadā izdevumi produktu un uzņēmējdarbības procesu inovācijām bija 201,8 milj. eiro, no kuriem 92,7 milj. eiro jeb 45,9 % tika novirzīti jaunu iekārtu, mašīnu, datortehnikas un programmatūras iegādei, bet 40,6 milj. eiro jeb 20,1 % – pētniecības darbiem uzņēmumā.

Izdevumi inovācijām uzņēmumos ar produktu un uzņēmējdarbības procesu inovācijām 2018. gadā
(% no kopējiem izdevumiem inovatīvajām darbībām attiecīgās grupas uzņēmumos)

	Kopējie izdevumi inovatīvajām darbībām (milj. eiro)	% no kopējiem izdevumiem inovatīvajām darbībām attiecīgās grupas uzņēmumos			
		Iekšējais pētniecības darbs	Ārējo pētniecības pakalpojumu iegāde	Tehnoloģiski modernu iekārtu, aprīkojuma, programmatūras un ēku iegāde	Izdevumi pārējām inovatīvajām darbībām
Pavisam	201,8	20,1	5,0	45,9	29,0
Pēc strādājošo skaita					
10-49	58,6	17,1	3,8	42,9	36,2
50-249	76,6	21,6	4,8	47,2	26,4
250+	66,6	21,1	6,2	47,2	25,5
Rūpniecība	119,7	22,5	4,1	51,5	21,9
Pēc strādājošo skaita					
10-49	25,2	16,9	1,7	53,0	28,4
50-249	57,4	23,3	2,2	55,0	19,5
250+	37,1	25,2	8,7	45,0	21,1
tajā skaitā apstrādes rūpniecība	94,1	25,8	4,9	47,5	21,8
Pēc strādājošo skaita					
10-49	23,5	18,1	1,6	55,6	24,7
50-249	49,9	26,6	2,5	51,0	19,9
250+	20,7	32,7	14,4	29,9	23,0
Pakalpojumi	82,1	16,6	6,3	37,8	39,3
Pēc strādājošo skaita					
10-49	33,4	17,2	5,5	35,3	42,0
50-249	19,2	16,6	12,4	23,7	47,3
250+	29,5	16,0	3,1	49,9	47,3

Izdevumi produktu un uzņēmējdarbības procesu inovācijām sadalījumā pēc izdevumu veida 2018. gadā

(% no kopējiem izdevumiem inovatīvajām darbībām)

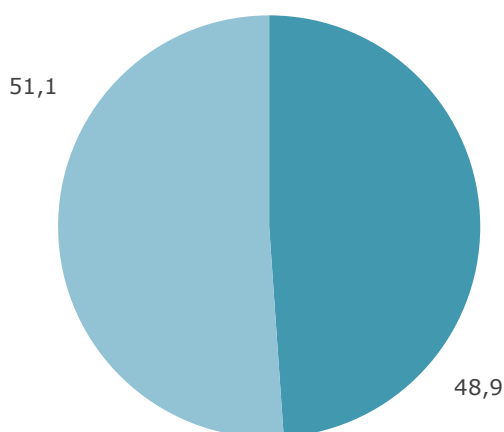

4. PRODUKTU (PREČU VAI PAKALPOJUMU) INOVĀCIJU SADALĪJUMS PĒC IEVIEŠANAS VIETAS

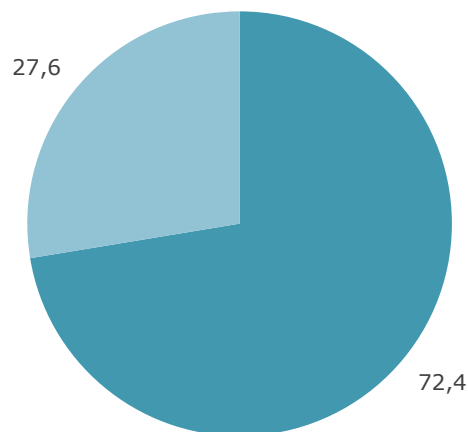
Apsekojuma dati rāda, ka 2016. – 2018. gadā produktu inovācijas, kas bija jaunums uzņēmuma tirgū, ieviesa 72,4 % no produktu inovatoru kopskaita, bet produktu inovācijas, kas bija jaunums uzņēmumā – 27,6 % no produktu inovatoru kopskaita. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu (2014. – 2016. gads), būtiski palielinājies (par 23,5 %) uzņēmumu produktu inovatoru īpatsvars, kuru ieviestās inovācijas bija jaunums uzņēmuma tirgū, tajā pašā laikā samazinājās (par 23,5 %) uzņēmumu produktu inovatoru īpatsvars, kuru ieviestās inovācijas bija jaunums uzņēmumā.

Produktu (preču vai pakalpojumu) inovāciju sadalījums pēc ieviešanas vietas (% no kopējā uzņēmumu skaita, kas ieviesa produktu inovācijas)

2014. – 2016. g.

2016. – 2018. g.

■ Inovācija bija jaunums uzņēmuma tirgū

■ Inovācijas bija jaunums uzņēmumā

5. INOVATĪVI AKTĪVO UZŅĒMUMU AR PRODUKTU UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS PROCESU INOVĀCIJĀM SADARBĪBA AR CITIEM UZŅĒMUMIEM VAI INSTITŪCIJĀM INOVĀCIJU JOMĀ

Inovatīvo darbību (neskaitot pētniecību) veiktā 15,5 % uzņēmumu sadarbojās ar citiem uzņēmumiem vai institūcijām, bet sadarbība pētniecības jomā bija 11,2 % uzņēmumu.

Visvairāk kā sadarbības partneri ir minēti aprīkojuma, materiālu, komponentu vai programmatūras piegādātāji, kā nākamie minēti uzņēmumi, kas ir klienti un pasūtītāji, kā arī konsultanti, komerciālās laboratorijas vai privātie pētniecības institūti.

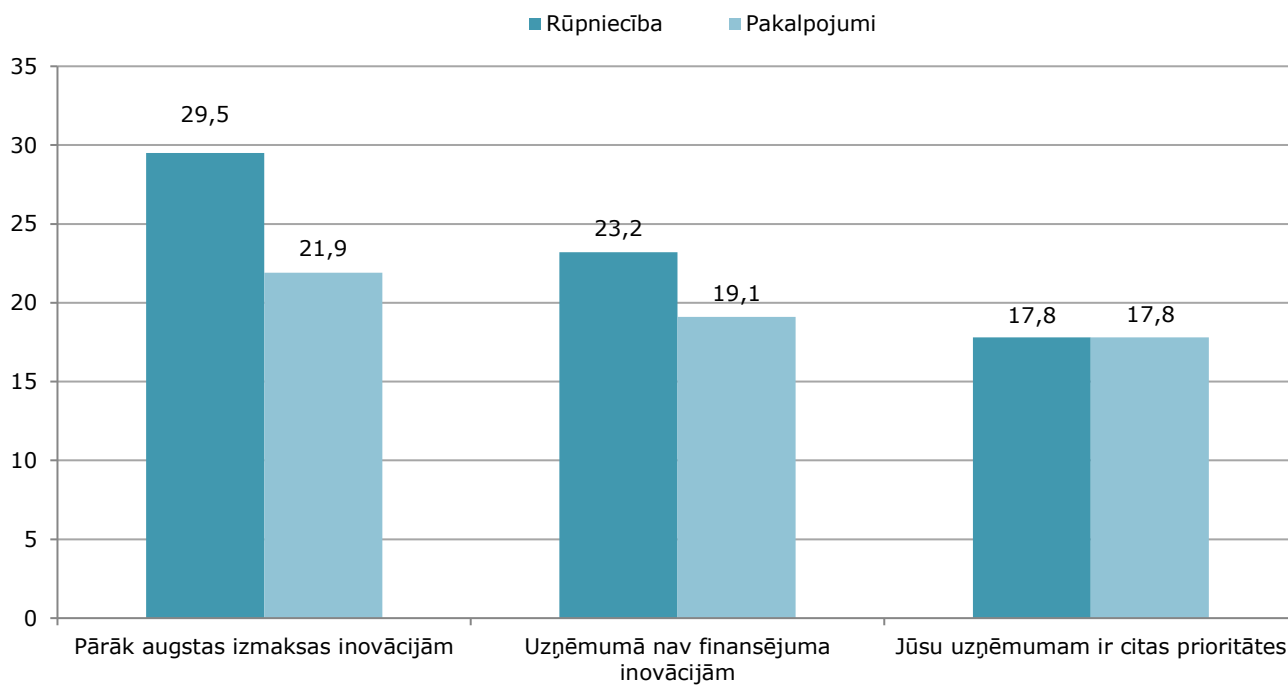
Visretāk kā sadarbības partneri inovāciju jomā tiek minētas bezpeļņas organizācijas (biedrības, nodibinājumi), valdības vai valsts nozīmes pētniecības centri un klienti vai pasūtītāji no sabiedriskā sektora.

Sadarbības partneri galvenokārt bija Latvijas un pārējo Eiropas valstu uzņēmumi vai institūcijas.

6. INOVĀCIJU AKTIVITĀTI KAVĒJOŠIE FAKTORI

Laika periodā no 2016. līdz 2018. gadam uzņēmumi kā galvenos inovāciju aktivitāti kavējošos faktoros norādīja pārāk augstās izmaksas (25,2 %), finansējuma trūkumu (20,9 %) un citas prioritātes uzņēmumā (17,8 %).

Inovāciju aktivitāti kavējošie faktori uzņēmumos (% no uzņēmumu kopskaita attiecīgajā grupā)

METODOLOĢISKIE SKAIDROJUMI

Inovāciju apsekojums katru otro gadu pēc vienotas metodoloģijas tiek veikts visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, lai iegūtu informāciju par uzņēmumu inovatīvām darbībām. Apsekojumā iekļauti **uzņēmumi ar nodarbināto skaitu 10 un vairāk** šādās rūpniecības un pakalpojumu nozarēs: ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde; apstrādes rūpniecība; elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana; ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija; vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus; transports un uzglabāšana; informācijas un komunikācijas pakalpojumi; finanšu un apdrošināšanas darbības; arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze; zinātniskās pētniecības darbs; reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi. **Visi šajā informatīvajā apskatā publicētie dati attiecināmi tikai uz šo uzņēmumu grupu.**

Atsevišķos gadījumos datu elektroniskās apstrādes tehnoloģijas specifikas dēļ skaitļu noapaļošanā iespējamas atšķirības starp uzrādīto kopējo apjomu un saskaitāmo kopsummu.